

**Силабус навчальної дисципліни
«ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ»**

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Рік навчання: 3, Семестр: 6

Кількість кредитів: 5 / 150 год.

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль: диференційований залік

Форма проведення занять: лекції, семінарські заняття

Назва курсу	ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ
Електронна версія курсу	

Коротка анотація курсу. Навчальна дисципліна «Військова психологія» відноситься до вибіркових навчальних дисциплін підготовки освітньої програми професійної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) зі спеціальності 053 «Психологія».

Мета навчальної дисципліни передбачає засвоєння понятійно-термінологічного апарату навчальної дисципліни, формування умінь відтворити призначення термінів і понять адекватно ситуації; формування навичок здійснювати соціально-психологічний супровід військовослужбовців різних категорій; здатності до саморегуляції власної діяльності; організувати проведення у військових частинах досліджень з метою соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу та навичок використання знань психології у професійній діяльності фахівців групи морально-психологічного забезпечення.

Завдання навчальної дисципліни полягає у:

засвоєнні дефініцій: «війна», «армія», «соціально-психологічна адаптація військовослужбовців», «відхилення поведінки», «військовий колектив», «дезадаптація військовослужбовців», «психічне здоров'я», «стресостійкість», «психологічне забезпечення діяльності військового підрозділу в екстремальних і надзвичайних ситуаціях військового конфлікту», «травма», «травматична подія», «травматичний стрес», «посттравматичний стрес», «бойовий стрес», «бойова психологічна травма», «адаптаційні розлади у військовослужбовців», «екстрена психологічна допомога», «емоційний інтелект», «суїцидальна поведінка», «психологічна модель бою», «психологічна реабілітація», «дебрифінг»;

усвідомленні впливу бойового стресу на фізіологічну, когнітивну, емоційну, поведінкову сфери військовослужбовців, організації і змісту психологічної роботи у військовій частині, психологічного забезпечення бойового чергування та діяльності психолога у військовій частині, психологічної роботи по збереженню психічного здоров'я військовослужбовців, профілактики суїцидальної поведінки військовослужбовців, характеристиці елементів психологічної моделі сучасного бою, підготовки до ведення бойових дій, характеристик діяльності щодо психологічного забезпечення основних етапів динаміки бою та психологічних наслідків участі у бойових діях, психологічної допомоги ветеранам війни, військовослужбовцям, особам, які перенесли травматичний стрес, видів девіантної поведінки у бойовій ситуації;

відпрацюванні протоколів психологічної самопомоги учасникам бойових дій, алгоритму щодо проведення бесіди з військовослужбовцями схильними до суїциду, структури поглибленого психологічного дослідження військовослужбовців, навичок виявлення осіб з ознаками нервово-психологічної нестійкості, методів вивчення і оцінки морально-психологічного стану військовослужбовця, надання психологічної допомоги у подоланні реакцій на травматичний стрес;

попередженні симптомів посттравматичного стресу, бойової психологічної травми, виникнення суїцидальної поведінки;

розвиткові здатності надавати психологічну допомогу ветеранам, діагностувати наслідки участі у бойових діях, здійснювати психологічну реабілітацію військовослужбовців, надавати психологічну допомогу військовослужбовцям на різних етапах виконання бойових задач.

Схема дисципліни

№ з/п	Тема
Тема 1	Військова психологія як галць психологічної науки

Тема 2	Психологічні особливості професійної діяльності військовослужбовців
Тема 3	Соціально-психологічна адаптація військовослужбовців
Тема 4	Психологічне забезпечення діяльності військового підрозділу в екстремальних і надзвичайних ситуаціях військового конфлікту
Тема 5	Особливості впливу психічної травми на особистість військовослужбовця
Тема 6	Психологічна класифікація видів відхильної поведінки
Тема 7	Психологічна робота у процесі ведення бойових дій
Тема 8	Психологічні наслідки участі у бойових діях

1. Формат курсу: Очний, Змішаний

2. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни

Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесні

3. Результати навчання:

Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26 год.
семінарські заняття	24 год.
самостійна робота	97 год.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – комп'ютерні навчальні програми, дистанційні курси, комп'ютерне забезпечення на платформі MOODLE ДПУ

Неформальна освіта: передбачена

6. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ / Факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

7. Рекомендована література

Основна:

1. Бондарев Г. В., Круть П. П. Основи військової психології. Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2020. 272 с.
2. Військова психологія. Конспект лекцій. URL: <http://uadoc.zavantag.com/text/2148/index-1.html>
3. Гершанов О. Той, хто йде з тобою шляхом. URL: https://drive.google.com/file/d/1uBCoJogn89pSmxINiKL6rkgYMj3x_dOL/view?fbclid=IwAR0RUshavzHI8BqSYPUUpyKsbvqdm8vMpPYWauYvitZSSIdOfWkZFI1ZPWdw
4. Гершанов А. Макієнко Н. Шлях до зцілення: основи роботи з наслідками травматичних подій. Israel Trauma Coalition. К. :7БЦ. 2023. 120 с.
5. Грицевич Т. Л., Гузенко І. М., Капінус О. С. Психологія бою. Львів: Астролябія. 2017. 351 с.
6. Комар З. Психологічна стійкість воїна. К: Посольство Великої Британії в Україні, STABILIZATION SUPPORT SERVICES 2017. 185 с.

Допоміжна:

7. Екстремальна психологія : навчальний посібник /М. О. Сова, С. О. Деніжна, С. С. Митрофанова ; Державний податковий університет. Ірпінь, 2023. 346 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1cNhXQo2Gk6SiZQNG1MUJweDIC01VpEMS/view?pli=1>
8. Методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій», опубліковано МОН України 5 квітня 2022 року URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/metodichni-rekomendaciyi-persha-psiologichna-dopomoga-algoritm-dij>
9. Павлюк М. М., Шепельова М. В. Сучасні психологічні технології надання психологічної допомоги сім'ям постраждалих у подоланні складних життєвих обставин: практичний посібник. Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України 2020. URL : <http://psychology-naesua.institute/userfiles/files.pdf>
10. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях : навчально-практичний посібник / Харківський національний університет внутрішніх справ, 2022. 88 с.
11. Петухова І.О., Заушнікова М. Ю., Клевець Л.М. Способи зниження рівня тривоги населення в умовах війни. Вісник Національного університету оборони України. Зб-к наук. праць. Київ : НУОУ, 2022. Вип. 4 (68). С. 123 – 129 (фахова стаття). URL: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/download/262311/259004>
12. Плетка О. Психосоціальна підтримка підлітків, що пережили страхіття війни : методичний посібник. К. : Центр реадптації та реабілітації «ЯРМІЗ», 2022. 54 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/pdf>
13. Полчанова Г. С., Л. В. Боримська. Психологічна підтримка під час війни : збірка листівок. Житомир, 2022. 61 с. URL: https://www.zhim.org.ua/eduka/psiologichna_pidrymka_pid_chas_viiny.pdf.
14. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / за наук. ред. Т. М. Титаренко ; НАПН України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

15. Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. URL: <http://appspsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-14/tom-14-vipusk-1>
16. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL <http://dnpp.gov.ua/ua/>
17. Реєстр тестових методик України. URL : <https://vpa.org.ua/test-committee/reestr-testovih-metodik-ukrayni/>
18. Психологічний журнал URL: <https://apsijournal.com/index.php/psyjournal/indexing>)

Міжнародні видання:

19. Dolynska L., Zaushnikova M. Formation of communicative competence of the future speech therapist in the process of professional training. Polish journal of science. Warszawa : Global Science Center LP. 2020. №34. VOL. 2. P. 64-67.

20. Iryna V. Ievtushenko, Yevheniia M. Kaliuzhna, Olena O. Nezhynska The study of the self-development model in the context of structural security of the individual integrity (Дослідження моделі саморозвитку в контексті структурної забезпеченості цілісності особистості). *Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment*, Vol. 8, No. 3, 2020, pp. 288-297. URL : <https://www.lifescienceglobal.com/journals/journal-of-intellectual-disability-diagnosis-and-treatment/volume-8-number-3/82-abstract/jiddt/4020-abstract-the-study-of-the-self-development-model-in-the-context-of-structural-security-of-the-individual-integrity>